147 години

ГОРСКА СЛУЖБА В БЪЛГАРИЯ

ПЪЛНА ХРОНОЛОГИЯ на административните промени и поредността на ръководителите

Редакцията на сп. „Гора“ от години утвърждава в своята дейност издирването, съхраняването и обобщаването на многообразната ни горска история. В юбилейната година отново обръщаме поглед към историята на горската служба и нейните ръководители с желанието да подредим и актуализираме фактологията възможно най-точно.

РЪКОВОДИТЕЛИТЕ В ГОРИТЕ

Централната горска служба е създадена през 1879 г., с правителствен указ от 17 юли, като самостоятелен сектор „Надзор на лесовете“ с щат „началник“, „подначалник“ и „писар“ към Отделението на държавните имоти и рудите в Министерството на финансите.

От направените справки в различни литературни и архивни източници в Централния държавен архив (ЦДА) първият назначен лесовъд (през 1883 г.) е чужденец - Вилхелм Сейд (Wilhelm Seyd) (1843-1917). Според Константин Иречек той „дошъл за кратко време, дал своето мнение и си заминал“.

В доктората на принц Франц Йозеф фон Батенберг (брат на княз Александър Батенберг) „Развитие на народното стопанство в България от 1879 г. до днес“ („Die volkswirthschaftiche Entwicklung Bulgariens von 1879 bis zur gegenwart“, Leipzig, 1890) е отбелязано, че първият назначен началник на горското управление в България към Финансовото министерство е дармщадският главен лесничей Вилхелм Сейд. Той е заемал този пост през 1883-1884 година. За службата си е награден от А. Батенберг на 8 ноември 1884 г. с орден „Св. Александър“ - IV степен (публикация в Grossherzogtum Hessen/ Regierungblatt 1884/B211).

Михалаки Георгиев - писател и общественик, впоследствие дипломат, оглавява сектор „Надзор на лесовете“ към Отделението за държавните имоти, горите, земеделието и търговията към МФ от 1884 г. и работи в продължение на 9 години (до февруари 1893 г.). Михалаки Георгиев не е лесовъд, но ръководи с вещина горския сектор, който през 1885 г. става Отделение за горите, с необходимия щатен персонал и тежест. Всъщност той започва работа в Министерството на финансите през 1882 г. като началник на Земеделско-търговското отделение. По времето на управлението на Михалаки Георгиев, през март 1888 г., се провежда и Първи съвещателен събор за горите при Отделението за държавните имоти, горите, земеделието и търговията при Министерството на финансите. Активно участва в подготовката на първия Закон за горите от 28 декември 1883 г., влязъл в сила на 10 януари 1884 година.

На 1 септември 1893 г. Стефан Дончов, който е първият български младеж, завършил лесовъдство в чужбина (през 1876 г. в Кралската земеделска академия в гр. Проскау, Прусия), оглавява Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в новооткритото Министерство на търговията и земеделието, като преди това 8 години е софийски районен горски инспектор и помощник-началник на Отделението за горите. Ръководи службата до 31 октомври 1894 година. Стоян Брънчев - вторият българин лесовъд, завършил университета в Мюнхен, оглавява централната горска служба от 15 септември 1895 до 21 юли 1899 г. и в периода 1 април 1911 - 16 октомври 1913 година. Михалаки Георгиев има голяма заслуга за привличането на Стоян Брънчев, който веднага след завършването си, на 1 октомври 1889 г., е назначен за горски инспектор в Сливен. През януари 1890 г. е прехвърлен в Пазарджик, но Михалаки Георгиев, началник на Отделението, към което са причислени и горите, настоява Брънчев да бъде назначен като негов „първи помощник по горските работи“, като изрично записва в резолюцията си върху заявлението на Брънчев „твърде интелигентен и даровит момък с великолепна подготовка не само по образование, но и по възпитание“.

С прокламация на княз Фердинанд (ДВ, бр. 107/25.05.1893 г.) се провъзгласява Министерство на търговията и земеделието. С Указ № 5 от 19 ноември 1893 г. за министър се назначава Панайот Славков. Към новосъздаденото министерство се обособява Отделение за горите, лова и риболовството, чийто началник е Стоян Брънчев.

С приетия нов Закон за горите (ДВ, бр. 92/01.05.1897 г.) се променя и системата на горската администрация - страната се разделя на 12 горски района (районни горски инспекции), като за всеки се назначава районен горски инспектор и се създават лесничейства (за всяка околия по един лесничей). Дотогава горските инспектори и старшите горски стражари работят от името на окръжните и околийските управления. Важен момент е, че този закон изисква горските инспектори и лесничеите да имат специално лесовъдско образование.

От 22 юли 1899 до 4 април 1903 г. началник е Йордан Митрев, който ръководи службата отново от август 1917 до юни 1918 година.

След него поста заемат Константин Байкушев (4 юли 1903 - 1 април 1911 г., по-късно и в периода от 26 юни до 5 декември 1918 г.), Трифон Цачев като началник на Отделението на горите, лова и риболовството в МЗДИ (октомври 1913 - август 1917 г.), Петко Марков (5 декември 1918-1919 г. и през 1923-1926 г.), Георги Петров (1919 - май 1920 г.), който има изключителен принос и за горския печат, и за лесовъдската съсловна организация (Георги Петров подава доброволно оставка след смяната на тогавашния министър на земеделието Райко Даскалов).

Илия Стоянов, много почтен и ерудиран лесовъд, заема ръководната длъжност три пъти - като началник на Отделението (май 1920-1923 г., есента на 1932 - 20 май 1934 г.) и като директор на Дирекция на горите и лова (16 февруари 1941 - 20 септември 1944 г.). Димитър (Тако) Григоров е началник от есента на 1926 до 30 април 1931 година. При него са отменени концесиите на западнородопските и странджанските гори. От 30 април 1931 до есента на 1932 г. длъжността заема Тодор Куманов. Щилиян Кондев е началник на Отделението за горите, лова и инспектората по рибарството към Министерството на народното стопанство (20 май 1934 - 15 май 1936 г.). Димитър Загоров заема поста началник на Отделението за горите и лова във възстановеното МЗДИ от 15 май 1936 до 30 октомври 1940 г. и оставя ярка следа в борбата с корупцията с въвеждането на строг контрол в стопанисването на държавните и общинските гори.

Георги Сираков е със значителен принос за нашата горскостопанска наука и практика. Работи в централното горско управление от 1936 до 1944 г., като от 1 ноември 1940 до 15 февруари 1941 г. е изпълняващ длъжността между Димитър Загоров и Илия Стоянов (Загоров е набързо уволнен след остър конфликт с тогавашния министър на земеделието Иван Багрянов).

От 20 септември 1944 до 1946 г. директор на горите, лова и рибарството в Министерството на земеделието и държавните имоти е Васил Серафимов. През 1947 г. това ведомство е преименувано в Министерство на земеделието и горите, а директор на Дирекцията на горите и лова става Юлий Михайлов.

Създаденото през 1949 г. самостоятелно Министерство на горите се ръководи от 3 януари 1949 до 21 септември 1951 г. от Георги Попов, който

1. Вилхелм Сейд - началник на сектор „Надзор на лесовете“ в Министерството на финансите (1883-1884 г.)
***Бел.ред.:** Все още не разполагаме със снимка*

2. Михалаки Георгиев - началник на Отделение за горите на Министерството на финансите (1884 - февруари 1893 г.)

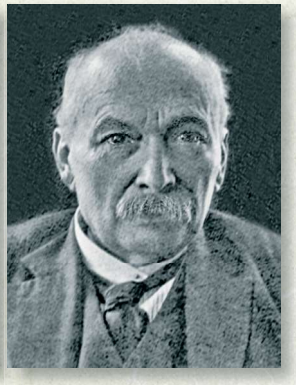

3. Стефан Дончов - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ на МТЗ (1 септември 1893 - 31 октомври 1894 г.)

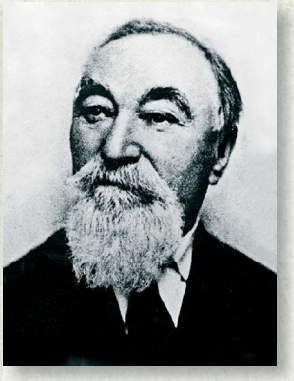

4. Стоян Брънчев - началник на Отделението на МТЗ (15 септември 1895 - 21 юли 1899 г.), началник на Отделение на горите, лова и риболовството в МЗДИ (1 април 1911 - 16 октомври 1913 г.)

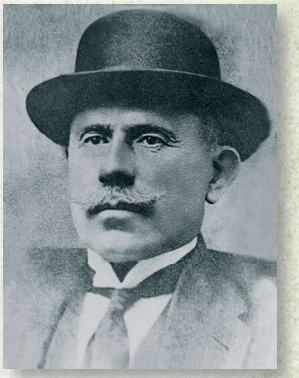

5. Йордан Митрев - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ на МТЗ (22 юли 1899 - 4 април 1903 г.), началник на Отделението в МЗДИ (август 1917 - юни 1918 г.)

не е лесовъд, а юрист по образование. Негови заместници са Юлий Михайлов, Васил Серафимов и Вълко Гочев.
С Указ № 480 от 20 септември 1951 г. на Президиума на Народното събрание се създава Управление на горското стопанство към МС с председател отново Георги Попов. Подпредседател на Управлението от 14 декември 1951 г. става инж. Мако Даков. От 3 април 1953 г. той е председател на Управлението. На тази дата са освободени Георги Попов и Васил Серафимов (като подпредседател). За подпредседатели са назначени инж. Йордан Петков, впоследствие зам.-министър (1957-1976), и инж. Петко Грозев (1951-1957).
До 9 юли 1971 г. ръководител на централното горско ведомство, претърпяло няколко преобразувания *(виж по-нататък История на горската служба)*, е Мако Даков. Негови заместници са инж. Сава Шиваров (1964-1971) и инж. Иван Груев, един от ръководителите с най-дълъг стаж като заместник в централното ведомство на горите (1965-1986), който след това става първи ръководител. От 9 юли 1971 до 24 март 1986 г. министър е Янко Марков, юрист, член на тогавашния Български земеделски народен съюз. Заместник-министри по негово време са инж. Йордан Петков, инж. Иван Груев, инж. Христо Въчовски (1974-1979), инж. Димитър Тасев (1979-1986), инж. Найден Тодоров (1974-1984), инж. Стамен Стаменов (1977-1984), Васил Костадинов (1979-1984), инж. Лазар Пандев (1984-1986), проф. Тачо Илиев (1984-1988), както и Никола Матев като зам.-министър за околната среда (1971-1976) и инж. Георги Начков - ресорен за водите през същия период. През 1976 г. се открива длъжност „главен секретар“, на която е назначен инж. Лазар Пандев (1976-1981), а след него - Никола Василев (1981-1988).
От 24 март 1986 до 1 април 1990 г. председател на Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ (АГСГП) е инж. Иван Груев. Негови заместници са инж. Димитър Тасев, инж. Стефан Манолов, проф. Тачо Илиев, инж. Енчо Москов, инж. Михаил Обецанов, а главен секретар е Никола Василев. Зам.-министър от 1 май 1986 г., отговарящ за горите в създаденото на 24 март Министерство на земеделието и горите, е инж. Лазар Пандев. От 13 януари 1987 до 1 януари 1989 г. той е зам.-председател на новообразувания Съвет по селско и горско стопанство към МС, който отговаря и за работата на АГСГП. След това - до 12 март 1990 г., отново е зам.-министър на възстановеното Министерство на земеделието и горите.
От 1 април 1990 до 21 януари 1991 г. председател на самостоятелното ведомство - Комитет по горите и горската промишленост, е инж. Любен Ванчев. Заместници са инж. Лазар Пандев, инж. Валентин Карамфилов и инж. Енчо Москов, а главен секретар е д-р инж. Георги Стенин. Следващият ръководител на Комитета по горите към МС е проф. Иван Раев (21 януари 1991 - 8 октомври 1992 г.). Негови заместници са инж. Валентин Карамфилов и инж. Богдан Богданов, а главен секретар - инж. Иван Пенков.
На 8 октомври 1992 г. за председател на ведомството е назначен агрономът ст.н.с. Николай Матаков със заместници - ст.н.с. Иван Маринов и инж. Борис Бузов, и главен секретар - инж. Атанас Симеонов.
От 14 юли 1993 до 27 януари 1995 г. ръководител е инж. Христо Тодоров. Новото лице в екипа от 13 септември 1993 г. е доц. Величко Гагов, на мястото на ст.н.с. Иван Маринов. На 22 декември 1994 г. главен секретар става д-р инж. Георги Стенин, който от 27 януари до 30 март 1995 г. е и.д. председател на Комитета. Титуляр от 30 март става инж. Валентин Карамфилов със заместници д-р инж. Георги Стенин и д-р инж. Иван Костов и главен секретар инж. Иван Пенков. Създава се длъжност „секретар“ на ведомството, на която е назначен инж. Атанас Дарданов.
На 18 февруари 1997 г. екипът е освободен, а за председател на Комитета по горите е назначен инж. Константин Икономов. Заместници са инж. Ромил Бобев и инж. Добромир Добрев. Главен секретар е инж. Валентин Новаков, а секретар на ведомството - Марияна Лукова.

11. Димитър Григоров - началник на Отделението в МЗДИ (1926 - 30 април 1931 г.)

12. Тодор Куманов - началник на Отделението в МЗДИ (30 април 1931 - 1932 г.)

13. Щилиян Кондев - началник на Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството в Министерството на народното стопанство (20 май 1934 - 15 май 1936 г.)

14. Димитър Загоров - началник на Отделение за горите и лова във възстановеното МЗДИ, от 1940 г. - Отдел за горите (15 май 1936 - 30 октомври 1940 г.)

15. Георги Сираков - и.д. началник на Отдела за горите в МЗДИ (1 ноември 1940 - 15 февруари 1941 г.)

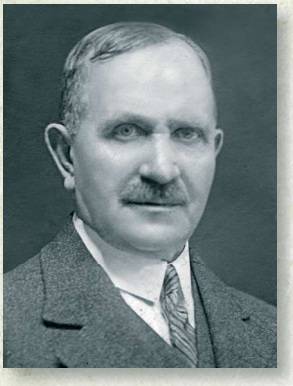

6. Константин Байкушев - началник на Отделението (4 юли 1903 - 1 април 1911 г.), от 1908 - директор на Дирекция на горите, лова и риболова в МТЗ, началник на Отделението в МЗДИ (26 юни - 5 декември 1918 г.)

7. Трифон Цачев - началник на Отделението на горите, лова и риболовството в МЗДИ (октомври 1913 - август 1917 г.)

8. Петко Марков - началник на Отделението в МЗДИ (5 декември 1918 - 1919 г., 1923 - 1926 г.)

9. Георги Петров - началник на Отделението в МЗДИ (1919 - май 1920 г.)

10. Илия Стоянов - началник на Отделението в МЗДИ (май 1920 - 1923 г.,1932 - 20 май 1934 г.), директор на Дирекция на горите и лова в МЗДИ (16 февруари 1941 - 20 септември 1944 г.)

В края на май 1997 г. Комитетът, междувременно преименуван в Главно управление, после - отново в Комитет, е закрит и от 2 юни инж. Константин Икономов е назначен за зам.-министър на новосъзданото Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа (МЗГАР) и за началник на Главно управление по горите (ГУГ), което от 13 август се установява като Национално управление по горите (НУГ) с ръководна длъжност „началник". Зам.-началниците са трима - инж. Тодор Георгиев, инж. Добромир Добрев и юристът Михаил Кожарев. От статистическа гледна точка трябва да споменем, че н.с. инж. Мирослав Якимов от 1 юни до 7 юли 1997 г. изпълнява длъжността на зам.-министър и началник на ГУГ поради заболяване на титуляра.

На 2 декември 1997 г. за началник на НУГ е назначен инж. Добромир Добрев. Негови заместници от 15 декември стават ст.н.с. Васил Стипцов и инж. Атанас Симеонов. На 3 ноември 1998 г. вакантната длъжност на зам.-министър на земеделието, горите и аграрната реформа се заема от инж. Милко Станчев, който става и началник на НУГ. Заместници са ст.н.с. Васил Стипцов и инж. Добромир Добрев. Третият заместник - инж. Тони Кръстев, е назначен на 10 юни 1999 година. От 15 септември 2000 г. инж. Милко Станчев остава на длъжността зам.- министър (до 25 юли 2001 г.), а инж. Тони Кръстев е назначен за началник на НУГ, заемайки длъжността до 10 септември 2001 година. Длъжността „зам.-началник" се закрива, а „главен секретар" се възстановява. Тя се заема от доц. Васил Стипцов - до 24 септември 2001 година.

На 3 септември 2001 г. за зам.-министър на земеделието и горите е назначена д-р инж. Меглена Плугчиева, която работи до 8 ноември 2004 г., когато става посланик на Република България в Германия.

Началник на Националното управление по горите от 10 септември 2001 г. става инж. Илия Симеонов, който остава на тази длъжност до 25 септември 2007 година. Главният секретар на ведомството от 1 октомври 2001 до 30 януари 2006 г. е инж. Димитър Баталов. От 30 януари длъжността заема инж. Валентина Маринова. От 15 декември 2003 г. за зам.-началник е назначен инж. Росен Попсавов.

На 2 септември 2005 г. зам.-министър на земеделието и горите става доц. Стефан Юруков. От 19 юли до 25 септември 2007 г. той е зам.-министър на преобразуваното Министерство на земеделието и продоволствието. От 25 септември 2007 г. е назначен за председател на създадената самостоятелна Държавна агенция по горите (ДАГ).

За зам.-председатели на Агенцията от 5 ноември 2007 г. са назначени инж. Илия Симеонов, инж. Росен Попсавов и инж. Йордан Радославов. Главен секретар е инж. Валентина Маринова. От 29 юли 2009 г. за председател на Държавната агенция по горите е назначен доц. Георги Костов, който от 23 октомври 2009 до 8 септември 2011 г. заема длъжността зам.-министър на земеделието и храните. Зам.-председател на ДАГ за времето от 30 юли до 19 август 2009 г. е инж. Валентин Карамфилов.

От 20 август зам.-председател е инж. Бисер Дачев, който от 23 октомври 2009 до 7 януари 2013 г. е изпълнителен директор на новосъздадената Изпълнителна агенция по горите (ИАГ) към Министерството на земеделието и храните. Главен секретар остава инж. Валентина Маринова. От 25 януари до 26 август 2010 г. длъжността „зам. изпълнителен директор" на Агенцията се заема от инж. Пенчо Дерменджиев. От 9 септември 2010 г. зам. изпълнителен директор на ИАГ е инж. Красимир Каменов, който в периода 8 януари - 14 август 2013 г. е и.д. изпълнителен директор. От 1 юли 2013 г. за зам.-министър на МЗХ е назначена д-р инж. Валентина Маринова, която остава на длъжността до 6 август 2014 година.

Зам.-министър на земеделието и храните от 8 август 2014 до 26 януари 2017 г. отново е доц. д-р Георги Костов.

От 2 февруари до 12 май 2017 г. зам.-министър на земеделието и храните е проф. д-р Иван Палигоров.

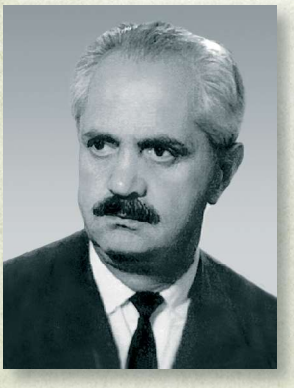

16. Васил Серафимов - директор на Дирекция на горите, лова и рибарството в МЗДИ (20 септември 1944 - 1946 г.)

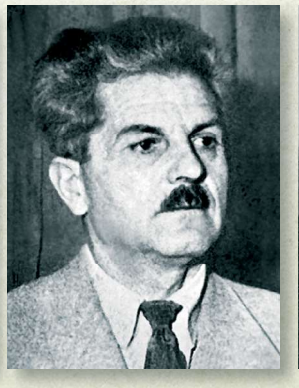

17. Юлий Михайлов - директор на Дирекция на горите и лова в новото Министерство на земеделието и горите (1947 - 1949 г.)

18. Георги Попов - министър на горите (3 януари 1949 - 21 септември 1951 г.), председател на Управление на горското стопанство към МС (21 септември 1951 - 3 април 1953 г.)

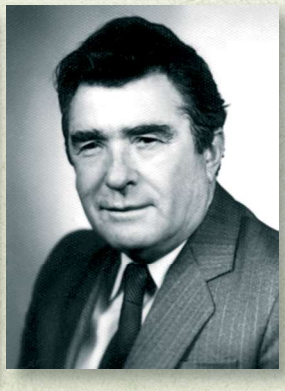

19. Акад. Мако Даков - председател на УГС към МС, на ГУГ към МС, на КГГП, министър на горите и горската промишленост (3 април 1953 - 9 юли 1971 г.)

20. Янко Марков - министър на горите и опазване на природната среда (9 юли 1971 - 17 юни 1976 г.), министър на горите и горската промишленост (17 юни 1976 - 24 март 1986 г.)

21. Инж. Иван Груев - председател на Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ (24 март 1986 - 1 април 1990 г.)

22. Инж. Лазар Пандев - зам.-министър на земеделието и горите, зам.-председател на Съвет по селско и горско стопанство към МС (1 май 1986 - 12 март 1990 г.)

23. Инж. Любен Ванчев - председател на Комитет по горите и горската промишленост към МС (1 април 1990 - 21 януари 1991 г.)

24. Проф. Иван Раев - председател на Комитет по горите към МС (21 януари 1991 - 8 октомври 1992 г.)

25. Ст.н.с. Николай Матаков - председател на КГ към МС (8 октомври 1992 - 14 юли 1993 г.)

От 12 май 2017 г. зам.-министър на земеделието, храните и горите, отговарящ и за горския сектор, е Атанас Добрев.
От 14 август 2013 до 14 август 2014 г. изпълнителен директор на ИАГ е инж. Григор Гогов. От 19 август 2014 до 8 март 2017 г. изпълнителен директор е инж. Тони Кръстев. От 8 март 2017 до 19 септември 2018 г. изпълнителен директор отново е инж. Григор Гогов. От 19 септември до 8 ноември 2018 г. и.д. изпълнителен директор е зам. изпълнителният директор инж. Росен Попсавов. От 8 ноември 2018 до 21 май 2019 г. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ е инж. Мирослав Джупаров. От 21 май 2019 г. длъжността заема инж. Мирослав Маринов.
И.д. главен секретар от 1 юли 2013 г. е Тихомир Димитров. От 11 септември 2013 до 6 август 2014 г. главен секретар е инж. Веселин Райчев. От 6 август до 10 октомври длъжността заема д-р инж. Валентина Маринова. От 10 октомври 2014 до 4 май 2015 г. длъжността главен секретар се изпълнява по съвместителство от инж. Димитър Баталов - директор на дирекция „Опазване на горите и лов“. От 4 май 2015 г. и.д. главен секретар е Илиан Точев, който от 9 август 2015 г. е титуляр. От 3 октомври 2019 г. и.д. главен секретар е инж. Димитър Баталов.
От 12 септември 2013 до 4 септември 2014 г. зам. изпълнителен директор е инж. Альоша Даков, след което от 4 септември 2014 до 13 март 2017 г. зам. изпълнителен директор отново е инж. Красимир Каменов. От 13 март до 7 август 2017 г. зам. изпълнителен директор е инж. Валентин Карамфилов. От 11 август 2017 г. длъжността заема инж. Росен Попсавов. От 1 октомври 2019 г. за зам.-изпълнителен директор е назначен д-р инж. Ценко Ценов.

ИСТОРИЯ НА ГОРСКАТА СЛУЖБА

След Освобождението на България Временното руско управление въвежда „Временни правила“, с които се поставя началото на българското устройство и самоуправление. Тогава се полагат основите и на българското горско дело - създава се Службата по горите към Финансовия отдел при Временното руско управление. На практика още през 1878 г., веднага след деня на Освобождението, са създадени охранителни звена от пеши и конни горски стражари към местните администрации.
С Указ № 1 от 5 юли 1879 г. на княз Александър Батенберг се сформира първият правителствен кабинет начело с Тодор Бурмов.
С Указ № 23 от 17 юли с.г. ръководството на земеделието и горите в Княжество България се предоставя на Министерството на финансите, в което е обособено Отделение за държавните имоти и рудите и е създаден самостоятелен сектор „Надзор на лесовете“.
Трябва да се отбележи, че в тронното слово на княз Александър I Батенберг при откриването на Първото заседание на Обикновеното народно събрание през 1879 г. се посочват 17 законопроекта, от които 11-ти е обявен като „законопроекта за отглеждането на горите, които сега така безмилостно се унищожават“.
Външната служба е съставена от горски надзиратели и стражари - първите технически, а вторите - охранителен персонал. Горските надзиратели, или губернските лесничеи, не са били специалисти по лесовъдство.
В един от първите документи, свързани с горската администрация, се споменава, че „главна заслуга за устройството на горската администрация е на началника на Финансовото министерство - Генко Петков Шойлеков - учен и заслужен мъж“ („Да унищожим ли горската администрация“, автор Симеон Пиеротич, 1885 г.). Генко Шойлеков (1855-1918) завършва висше земеделско образование в Чехия и Австрия през 1880 година.
През 1881 г. в централната горска служба е предвиден „главен инспектор по лесовъдство“ и спомагателен персонал, но тази служба не е била заета поради липса на подготвено лице и длъжността остава вакантна до 1883 г., когато е закрита по бюджетни причини. След 1881 г. в регионите вече има и горски надзиратели, а малко по-късно - и щатни лесничеи.
С Указ № 26/14.01.1883 г. на княз Александър Батенберг е внесен в

31. Инж. Добромир Добрев - началник на НУГ към МЗГАР (2 декември 1997 - 3 ноември 1998 г.)

32. Инж. Милко Станчев - зам.-министър на земеделието и горите и началник на НУГ (3 ноември 1998 - 15 септември 2000 г.), зам.-министър на земеделието и горите (15 септември 2000 - 25 юли 2001 г.)

33. Инж. Тони Кръстев - началник на НУГ (15 септември 2000 - 10 септември 2001 г.), изпълнителен директор на ИАГ (19 август 2014 - 8 март 2017 г.)

34. Д-р инж. Меглена Плугчиева - зам.-министър на земеделието и горите (3 септември 2001 - 8 ноември 2004 г.)

35. Инж. Илия Симеонов - началник на Национално управление по горите към МЗГ (10 септември 2001 - 25 септември 2007 г.)

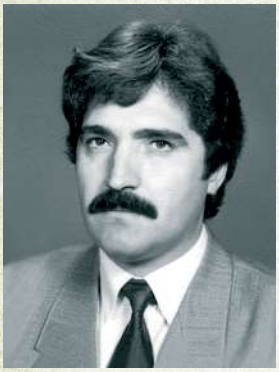

26. Инж. Христо Тодоров - председател на КГ към МС (14 юли 1993 - 27 януари 1995 г.)

27. Д-р инж. Георги Стенин - и.д. председател на КГ към МС (27 януари - 30 март 1995 г.)

28. Инж. Валентин Карамфилов - председател на КГ към МС (30 март 1995 - 18 февруари 1997 г.)

29. Инж. Константин Икономов - председател на КГ (18 февруари - 2 юни 1997 г.), зам.-министър на МЗГАР и началник на Главно, впоследствие Национално управление по горите (НУГ) към МЗГАР (2 юни - 2 декември 1997 г.)

30. Н.с. инж. Мирослав Якимов - и.д. зам.-министър на земеделието, горите и аграрната реформа и началник на ГУГ (1 юни - 7 юли 1997 г.)

Народното събрание първият законопроект за горите.
Тогава има 14 лесничеи и 314 стражари за охрана.
С приемането на първия Закон за горите (Указ № 1170, ДВ, бр. 2/10.01.1884 г.) в чл. 43 за управлението е записано: „...За надзиравването и въздигането на горите в Княжеството въобще и за управление на държавните гори се учредява едно управление под название Горско управление, което стои под ведомството на Финансовото министерство“. В следващия чл. 44: „...начело на това управление стои един специалист под название началник на Горско управление и трима помощници, които да са свършили курс по лесовъдство, те служат и като наставници на окръжните лесничеи“.
До 1885 г. горите продължават да са сектор, но в Отделение за държавните имоти, горите, земеделието и търговията към Министерството на финансите. През 1885 г. горската служба е преименувана в Отделение за горите. От 25 май 1893 г. в новооткритото Министерство на търговията и земеделието (МТЗ) централната горска служба се нарича „Държавни, общински и частни гори“. През 1897 г. се приема третият Закон за горите. Откриват се 12 районни служби с по един горски инспектор, а за всяка околия - по един лесничей.
През 1904 г. настъпват известни промени в горската администрация. Според приетия пореден нов Закон за горите (ДВ, бр. 68/01.04.1904 г.) страната се разделя на 6 горски района. Те, от своя страна, се делят на 40 административни лесничейства, като във всяко има по няколко горски стопанства.
Съществен момент за развитието на горското дело в България през този период е създаването през 1905 г. на Бюрото по укрепяване на пороищата и залесяване (УПЗ) със седалище в Казанлък. Негов първи началник е френският лесовъд Феликс Вожли. От 1 май 1905 до 31 декември 1911 г. службата по укрепяването и залесяването при МТЗ е водена от Петко Марков. От 3 януари 1908 г. Отделението за горите е преустроено в Дирекция на горите, лова и риболова, с директор, главен инспектор и двама помощници. От 1 януари 1912 г. към Дирекцията е създаден Главен инспекторат по укрепяване на пороищата и залесяването с ръководител Константин Байкушев.
През 1911-1912 г. се откриват и първите ревирни (технически) лесничейства (общо 7 - Чехльово, Беглика, Гешова планина, Фотинско, Чепеларе, Лонгоза и Гениш-ада). С четвъртия Закон за горите от 1904 г. се създават и общински лесничейства.
От 1911 г. МТЗ променя името си на Министерство на земеделието и държавните имоти (МЗДИ) с Отделение на горите, лова и риболовството, от което впоследствие отпада думата „риболовство“. Административните лесничейства са 43, а ревирните - 7. Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война поставят страната на военни релси, но в горите създаването на административни и ревирни лесничейства и на секции за борба с ерозията продължава. До 1922 г. лесничействата са 57 административни и 18 ревирни. Открити са и още 9 горски инспекции и 2 бюра за таксация на горите.
През 1934 г. има Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството в Министерството на народното стопанство (съществувало от май 1934 до ноември 1935 г.). От 1935 г. е Отделение за горите и лова във възстановеното МЗДИ, а през 1940 г. прераства в Отдел за горите. През 1941 г. отделът става Дирекция на горите и лова. Административните и ревирните лесничейства нарастват до 174.
В началото на 1947 г. (ДВ, бр. 16/22.01.1947 г.) е учредено Обединено горскостопанско предприятие (ОГСП) „Държавни гори“, което е на стопанска сметка и на самоиздръжка. Негов първи директор става лесовъдът Никола Ст. Петков (от 1947 до 1949 г.). С постановление на Министерския съвет областните и районните горски служби се преименуват в районни дирекции по горите, лесничействата стават държавни горски стопанства. Центърът е в Министерството на земеделието и горите.

36. Доц. Стефан Юруков - зам.-министър на земеделието и горите (2 септември 2005 - 25 септември 2007 г.), председател на Държавна агенция по горите към МС (25 септември 2007 - 29 юли 2009 г.)

37. Доц. Георги Костов - председател на ДАГ (29 юли - 23 октомври 2009 г.), зам.-министър на земеделието и храните (23 октомври 2009 - 8 септември 2011 г. и от 8 август 2014 до 26 януари 2017 г.)

38. Инж. Бисер Дачев - изпълнителен директор на Изпълнителна агенция по горите към МЗХ (23 октомври 2009 - 7 януари 2013 г.)

39. Инж. Красимир Каменов - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (8 януари 2013 - 14 август 2013 г.)

40. Д-р инж. Валентина Маринова - зам.-министър на земеделието и храните (1 юли 2013 - 6 август 2014 г.)

41. Инж. Григор Гогов - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (14 август 2013 - 14 август 2014 г. и от 8 март 2017 до 19 септември 2018 г.)

42. Проф. Иван Палигоров - зам.-министър на земеделието и храните (2 февруари - 12 май 2017 г.)

43. Атанас Добрев - зам.-министър на земеделието, храните и горите (12 май 2017 г.)

44. Инж. Росен Попсавов - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (19 септември - 8 ноември 2018 г.)

45. Инж. Мирослав Джупаров - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (8 ноември 2018 - 21 май 2019 г.)

На 4 декември 1947 г. е приета новата Конституция на Народна република България, която обявява всички гори за държавни.
С национализирането на горите в края на 1947 г. са формирани окончателно и държавните горски стопанства - поделения на РДГ и ОСГП.
С Указ № 1800/29.12.1948 г. (ДВ, бр. 307/30.12.1948 г.) на Великото народно събрание се обнародва Закон за създаване на Министерство на горите. Структурата на Министерството на горите включва: централно управление и външни служби, към които се причисляват Централният горски изследователски институт, Високопланинската опитна пасищна станция, 45 служби по УПЗ и полезащитни залесявания, 4 практически горски училища - Боровец, Долен чифлик, Берковица и Своге, Народният парк „Витоша“, районните инспекции по лова и районните инспекции по рибарството. Като главни дирекции към Министерството на горите, на самоиздръжка, са включени: ОГСП „Държавни гори“ (директор инж. Сава Шиваров, 1949-1951) и Държавно рибовъдно и риболовно стопанство.
20 септември 1951 г. е датата на създаването на Управлението на горското стопанство към Министерския съвет.
С обособяването на Управление на горското стопанство към МС се закрива Министерството на горите, като дейностите по стопанисването на горите преминават изцяло към новосъздаденото Управление, а дърводобивът (и дървопреработването) - към Министерството на тежката промишленост. С публикуваното Постановление на МС № 1171/24.09.1951 г. се предлагат и регламентират мероприятията за подобряване на горското стопанство. В тези промени съществен момент е, че секциите по УПЗ преминават на подчинение към горските стопанства.
Броят на горските стопанства е намален на 112, а на мястото на районните дирекции се създават 12 окръжни управления на горите. Към Министерството на тежката промишленост се създава Управление за дърводобив и транспорт с 25 горскопромишлени предприятия (горпромо) и горскопромишлени стопанства, с ранг на „цехове“ - второстепенни разпоредители на средствата.
През 1957 г. горите отново са в Министерството на земеделието и горите. Структурите по места са окръжни управления по горско стопанство и горски стопанства. Горпромите преминават към Министерството на строежите и строителните материали. В периода 1958-1960 г. те са подчинени на отдел „Промишлен“ към окръжните народни съвети. На 29 юни 1960 г. се създава Главно управление на горите (ГУГ) към МС, към което се връща дърводобивът. Структурите са окръжни управления на горите, горски (176) и ловни (2) стопанства. От 5 юни 1961 г. с Разпореждане № 994 на МС държавният надзор по защита на природата е възложен на ГУГ. От 26 октомври 1962 г. към Главното управление е включена и дървообработващата промишленост и е създаден Национален съвет за защита на родната природа.
На 8 декември 1962 г. се създава Комитетът по горите и горската промишленост към Министерския съвет. На 30 юни 1966 г. се създава Министерството на горите и горската промишленост с районни дирекции по горите, горски и ловни стопанства, държавни стопански обединения (ДСО) - „Стара планина“ (за дървообработващата промишленост), „Мебел“, „Целулоза и хартия“, а от 1968 г. се прибавя и организацията за дърводобива в Коми - Дирекция „Задграничен дърводобив“, която от следващата година прераства в ДСО „Задграничен дърводобив и строителство“.
От 9 юли 1971 г. името на централното ведомство е Министерство на горите и опазване на природната среда, с комбинати по дърводобив и дървообработване, районни инспекции по горите и опазване на природната среда, горски и ловни стопанства и държавни стопански обединения по горска промишленост.
На 17 юни 1976 г. опазването на природата се отделя от горите и ведомството отново придобива наименование Министерство на горите и горската промишленост, с поделения горскостопански комбинати (ГСК), горски и държавни ловни стопанства и държавни стопански обединения.
След почти 10 години на устойчива дейност Министерството се закрива и на 24 март 1986 г. се създава Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ към новосъздаденото Министерство на земеделието и горите. От 13 януари 1987 г. Асоциацията преминава към Съвета по селско и горско стопанство при Министерския съвет с регионални структури - държавни фирми по горско стопанство и дърводобив, горски и държав-

46. Д-р инж. Александър Дунчев - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ/МЗ (20 май - 3 декември 2021 г.)

47. Иван Христанов - зам.-министър на земеделието (21 декември 2021 - 2 август 2022 г.)

48. Инж. Филип Ковашки - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ/Министерство на земеделието (3 декември 2021 - 15 август 2022 г.)

49. Инж. Валентин Чамбов - зам.-министър на земеделието (от 27 април 2022 г. - 6 юли 2023 г.)

50. Инж. Стоян Тошев - изпълнителен директор на ИАГ към Министерството на земеделието (от 15 август 2022 г. - 14 февруари 2025 г.), зам.-министър на земеделието и храните (от 17 февруари 2025 г. до 19 февруари 2026 г.)

51. Георги Тошев - зам.-министър на земеделието и храните (21 юни 2023 - 16 април 2024 г.)

52. Инж. Мирослав Маринов - изпълнителен директор на ИАГ при МЗХГ (21 май 2019 - 20 май 2021 г.), зам.-министър на МЗХ (21 юни 2023 г. - 14 февруари 2025 г.)

53. Асен Марков - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (от 17 февруари 2025 г.)

54. Инж. Николай Василев - зам.-министър на МЗХ (от 23 февруари 2026 г.)

ни ловни стопанства. На 1 април 1990 г. се създава Комитет по горите и горската промишленост към Министерския съвет.

От 21 януари 1991 г. името на ведомството е Комитет по горите, структуриран от 15 април (Постановление № 35 на МС от 1 март 1991 г.) с районни дирекции по горите, еднолични търговски дружества с ограничена отговорност с държавно имущество (ЕООД), държавни лесничейства, 9 малки държавни дивечовъдни бази (от 1 юни 34-те държавни ловни стопанства са закрити). От 1995 г. държавните лесничейства отново са преименувани на горски стопанства.

От 2 юни 1997 г. горите са вече в състава на новосъздаденото Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа като Главно управление по горите, което от 13 август е Национално управление по горите. През 1999 г. „аграрната реформа“ отпада от името на Министерството, горските стопанства са преструктурирани в държавни лесничейства и горскотърговски фирми, които впоследствие биват приватизирани. Поделенията са регионални управления на горите и държавни лесничейства. През 2002 г. ловните стопанства се възстановяват като държавни дивечовъдни станции.

От 18 юли 2007 г. държавните гори се управляват от Държавната агенция по горите към Министерския съвет, като със Закона за горите от 2008 г. регионалните и местните поделения са районни дирекции по горите, държавни горски и държавни ловни стопанства.

От 29 юли 2009 г. Държавната агенция по горите преминава към Министерството на земеделието и храните, а от 23 октомври е преобразувана в Изпълнителна агенция по горите към Министерството.

Със Закона за горите от 8 март 2011 г. контролните и стопанските функции в горския сектор са разделени. Изпълнителната агенция по горите с 16 регионални дирекции по горите отговаря за контрола, а стопанската дейност е възложена на шест държавни горски предприятия, на пряко подчинение на МЗХ, към които преминават държавните горски и ловни стопанства.

От 4 май 2017 г. „горите“ отново са в името на министерство - Министерство на земеделието, храните и горите. От 13 декември 2021 г. ведомството се лишава от „горите“ в наименованието си и остава Министерство на земеделието. От 23 юни 2023 г. е Министерство на земеделието и храните.

Министерство	Наименование на горската структура	Период на съществуване
Министерство на финансите	Надзор на лесовете	1879 - 1883
	Отделение за държавните имоти, горите, земеделието и търговията	1883 - 1894
Министерство на търговията и земеделието	Отделение за горите, лова и риболовството	1894 - 1911
Министерство на земеделието и държавните имоти	Отделение за горите и лова	1912 - 1934
Министерство на народното стопанство	Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството	1934 - 1935
Министерство на земеделието и държавните имоти	Отделение за горите и лова	1935 - 1940
	Отдел за горите	1940 - 1941
	Дирекция за горите и лова	1941 - 1944
Министерство на горите		1949 - 1951
Управление на горското стопанство към МС		1951 - 1957
Министерство на земеделието и горите	Управление на горите	1957 - 1960
Министерски съвет	Главно управление на горите към МС	1960 - 1962
Министерски съвет	Комитет по горите и горската промишленост към МС	1962 - 1966
Министерство на горите и горската промишленост		1966 - 1971
Министерство на горите и опазване на природната среда		1971 - 1976
Министерство на горите и горската промишленост		1976 - 1986
Министерство на земеделието и горите	Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“	1986 - 1990
Министерски съвет	Комитет по горите и горската промишленост към МС	1990 - 1991
Министерски съвет	Комитет по горите към МС	1991 - 1997
Министерски съвет	Главно управление по горите	IV.1997
Министерски съвет	Комитет по горите	V.1997
Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа (МЗГАР)	Главно управление по горите	VI.1997
Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа (МЗГАР)	Национално управление по горите (НУГ)	VIII.1997 - 1999
Министерство на земеделието и горите	НУГ	1999 - 2007
Държавна агенция по горите (ДАГ)		2007 - 2009
Министерство на земеделието и храните	Изпълнителна агенция по горите	2009 - 2017
Министерство на земеделието, храните и горите	Изпълнителна агенция по горите	2017 - 2021
Министерство на земеделието	Изпълнителна агенция по горите	2021 - 2023
Министерство на земеделието и храните	Изпълнителна агенция по горите	2023

ХРОНОЛОГИЧНО

1. **Вилхелм Сейд** - началник на сектор „Надзор на лесовете“ към Министерството на финансите (1883-1884 г.)
2. **Михалаки Георгиев** - началник на Отделение за горите в Министерството на финансите (1884 - февруари 1893 г.)
3. **Стефан Дончов** - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в Министерството на търговията и земеделието (МТЗ) (1 септември 1893 - 31 октомври 1894 г.)
4. **Стоян Брънчев** - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в МТЗ (15 септември 1895 - 21 юли 1899 г.)
5. **Йордан Митрев** - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в МТЗ (22 юли 1899 - 4 април 1903 г.)
6. **Константин Байкушев** - началник на Отделението, от 1908 г. - директор на Дирекция на горите, лова и риболова в МТЗ (4 юли 1903 - 1 април 1911 г.)
7. **Стоян Брънчев** - началник на Отделение на горите, лова и риболовството в новото Министерство на земеделието и държавните имоти (МЗДИ) (1 април 1911 - 16 октомври 1913 г.)
8. **Трифон Цачев** - началник на Отделение на горите, лова и риболовството в МЗДИ (октомври 1913 - август 1917 г.)
9. **Йордан Митрев** - началник на Отделението в МЗДИ (август 1917 - юни 1918 г.)
10. **Константин Байкушев** - началник на Отделението в МЗДИ (26 юни - 5 декември 1918 г.)
11. **Петко Марков** - началник на Отделението в МЗДИ (5 декември 1918 - 1919 г.)
12. **Георги Петров** - началник на Отделението в МЗДИ (1919 - май 1920 г.)
13. **Илия Стоянов** - началник на Отделението в МЗДИ (май 1920 - 1923 г.)
14. **Петко Марков** - началник на Отделението в МЗДИ (1923 - 1926 г.)
15. **Димитър Григоров** - началник на Отделението в МЗДИ (1926 - 30 април 1931 г.)
16. **Тодор Куманов** - началник на Отделението в МЗДИ (30 април 1931 - 1932 г.)
17. **Илия Стоянов** - началник на Отделението в МЗДИ (1932 - 20 май 1934 г.)
18. **Щилиян Кондев** - началник на Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството в Министерството на народното стопанство и във възстановеното МЗДИ (20 май 1934 - 15 май 1936 г.)
19. **Димитър Загоров** - началник на Отделение за горите и лова в МЗДИ, от 1940 г. - Отдел за горите (15 май 1936 - 30 октомври 1940 г.)
20. **Георги Сираков** - и.д. началник на Отдела за горите в МЗДИ (1 ноември 1940 - 15 февруари 1941 г.)
21. **Илия Стоянов** - директор на Дирекция на горите и лова в МЗДИ (16 февруари 1941 - 20 септември 1944 г.)
22. **Васил Серафимов** - директор на Дирекция на горите и лова в МЗДИ (20 септември 1944 - 1946 г.)
23. **Юлий Михайлов** - директор на Дирекция на горите и лова в новото Министерство на земеделието и горите (1947 - 1949 г.)
24. **Георги Попов** - министър на горите (3 януари 1949 - 21 септември 1951 г.), председател на Управление на горското стопанство (УГС) към МС (21 септември 1951 - 3 април 1953 г.)
25. **Акад. Мако Даков** - председател на УГС към МС, на ГУГ към МС, на КГГП, министър на горите и горската промишленост (3 април 1953 - 9 юли 1971 г.)
26. **Янко Марков** - министър на горите и опазване на природната среда (9 юли 1971 - 17 юни 1976 г.), министър на горите и горската промишленост (17 юни 1976 - 24 март 1986 г.)
27. **Инж. Иван Груев** - председател на Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ (24 март 1986 - 1 април 1990 г.)
28. **Инж. Лазар Пандев** - зам.-министър на земеделието и горите, зам.-председател на Съвета по селско и горско стопанство към МС (1 май 1986 - 12 март 1990 г.)
29. **Инж. Любен Ванчев** - председател на Комитета по горите и горската промишленост към МС (1 април 1990 - 21 януари 1991 г.)
30. **Проф. Иван Раев** - председател на Комитета по горите (КГ) към МС (21 януари 1991 - 8 октомври 1992 г.)
31. **Ст.н.с. Николай Матаков** - председател на КГ към МС (8 октомври 1992 - 14 юли 1993 г.)
32. **Инж. Христо Тодоров** - председател на КГ към МС (14 юли 1993 - 27 януари 1995 г.)
33. **Д-р инж. Георги Стенин** - и.д. председател на КГ (27 януари - 30 март 1995 г.)
34. **Инж. Валентин Карамфилов** - председател на КГ (30 март 1995 - 18 февруари 1997 г.)
35. **Инж. Константин Икономов** - председател на КГ (18 февруари - 2 юни 1997 г.), зам.- министър на земеделието, горите и аграрната реформа и началник на Главно, впоследствие Национално управление по горите (НУГ) към МЗГАР (2 юни - 2 декември 1997 г.)
36. **Н.с. инж. Мирослав Якимов** - и.д. зам.-министър на земеделието, горите и аграрната реформа и началник на ГУГ (1 юни - 7 юли 1997 г.)
37. **Инж. Добромир Добрев** - началник на НУГ към МЗГАР (2 декември 1997 - 3 ноември 1998 г.)
38. **Инж. Милко Станчев** - зам.-министър на земеделието и горите и началник на НУГ (3 ноември 1998 - 15 септември 2000 г.), зам.-министър на земеделието и горите (15 септември 2000 - 25 юли 2001 г.)
39. **Инж. Тони Кръстев** - началник на НУГ (15 септември 2000 - 10 септември 2001 г.)
40. **Д-р инж. Меглена Плугчиева** - зам.-министър на земеделието и горите (3 септември 2001 - 8 ноември 2004 г.)
41. **Инж. Илия Симеонов** - началник на Национално управление по горите към МЗГ (10 септември 2001 - 25 септември 2007 г.)
42. **Доц. Стефан Юруков** - зам.-министър на земеделието и горите (2 септември 2005 - 25 септември 2007 г.), председател на Държавна агенция по горите (ДАГ) към МС (25 септември 2007 - 29 юли 2009 г.)
43. **Доц. Георги Костов** - председател на ДАГ (29 юли - 23 октомври 2009 г., зам.-министър на земеделието и храните (23 октомври 2009 - 8 септември 2011 г.)
44. **Инж. Бисер Дачев** - изпълнителен директор на Изпълнителна агенция по горите (ИАГ) към МЗХ (23 октомври 2009 г. - 7 януари 2013 г.)
45. **Инж. Красимир Каменов** - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (8 януари 2013 г. - 14 август 2013 г.)
46. **Д-р инж. Валентина Маринова** - зам.-министър на земеделието и храните (1 юли 2013 - 6 август 2014 г.)
47. **Инж. Григор Гогов** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (14 август 2013 - 14 август 2014 г.)
48. **Доц. Георги Костов** - зам.-министър на земеделието и храните (8 август 2014 г. - 26 януари 2017 г.)
49. **Инж. Тони Кръстев** - изпълнителен директор на ИАГ (19 август 2014 г. - 6 март 2017 г.)
50. **Инж. Григор Гогов** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (8 март 2017 г. - 19 септември 2018 г.)
51. **Проф. Иван Палигоров** - зам.-министър на земеделието и храните (2 февруари - 12 май 2017 г.) в служебния кабинет.
52. **Атанас Добрев** - зам.-министър на земеделието, храните и горите (12 май 2017 г.)
53. **Инж. Росен Попсавов** - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (19 септември - 8 ноември 2018 г.)
54. **Инж. Мирослав Джупаров** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (8 ноември 2018 г. - 21 май 2019 г.)
55. **Инж. Мирослав Маринов** - изпълнителен директор на ИАГ при МЗХГ (21 май 2019 - 20 май 2021 г.), зам.-министър на земеделието и храните (от 21 юни 2023 г. до 14 февруари 2025 г.)
56. **Д-р инж. Александър Дунчев** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ/МЗ (20 май - 3 декември 2021 г.)
57. **Иван Христанов** - зам.-министър на земеделието (21 декември 2021 - 2 август 2022 г.)
58. **Инж. Филип Ковашки** - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ/Министерство на земеделието (3 декември 2021 - 15 август 2022 г.)
60. **Инж. Валентин Чамбов** - зам.-министър на земеделието (27 април 2022 г.- 6 юли 2023 г.)
61. **Инж. Стоян Тошев** - изпълнителен директор на ИАГ към Министерството на земеделието (15 август 2022 г. - 14 февруари 2025 г.), зам.-министър на МЗХ (17 февруари 2025 г. - 19 февруари 2026 г.)
62. **Георги Тошев** - зам.-министър на земеделието и храните (21 юни 2023 г.)
63. **Асен Марков** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (17 февруари 2025 г.)
64. **Инж. Николай Василев** - зам.-министър на МЗХ (23 февруари 2026 г.)